

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

NEEILINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-11-22 Nr. TTP-14

Vilnius

Posėdis įvyko 2021-11-22.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vedėja, Martynas Šiurkus – socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėjas, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Mindaugas Liutvinskas – finansų viceministras, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Rūta Andriuškevičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ komiteto narė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rūta Skyrienė – asociacijos „Investors’ Forum“ vykdomoji direktorė, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Aušra Žliobaitė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus vedėja, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais.

Kiti asmenys: Aušra Bilotienė-Motiejūnienė – sveikatos apsaugos viceministrė, Aušrinė Storpirstienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Teisės skyriaus patarėja, Audrius Ščeponavičius – Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento direktorius, Evelina Bulotaitė – Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto biuro vedėja, Vaida Budzevičienė – Respublikos Prezidento patarėja, Irena Segalovičienė – Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja, Eglė Neciunskienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės vadovė, Vincas Jurgutis – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų viceministras, Jonas Gričius – Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, Aldona Sabaitienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vedėja, Rasa Šidagytė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus patarėja, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas, Egidijus Milešinas – Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininkas, Raimondas Tamošauskas – Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkas, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Eigilė Čygaitė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovė, Vaidotas Kalinauskas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vedėjas, Ūla Urbaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vyriausioji specialistė, Indrė Lankelienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus patarėja, Tomas Griškevičius – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ teisininkas, Ramunė Motiejūnaitė-

Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Viešųjų ryšių specialistė, Eglė Radišauskienė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Janina Matuizienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos generalinė sekretorė, Jurgita Pakalniškienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos stiprinimo skyriaus patarėja, Inga Balnanosienė – Užimtumo tarnybos direktorė, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Kristina Maksvytienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos skyriaus vedėja, Rasa Malaiškienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos skyriaus patarėja, Milda Kojelienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos skyriaus patarėja, Giedrius Katkauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ atstovas, Aistė Adomavičienė – Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo direktorė, Rimgailė Baltutė – Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo socialinės politikos analitikė, Eglė Samoškaitė – žurnalistė, Ernestas Naprys – Delfi žurnalistas, Sandra Vilimaitė – Info TV žurnalistė, Donatas Brimeris – TV3.lt žurnalistas, Gytis Kapševičius – 15min.lt verslo žurnalistas, Milda Vilikanskytė – LRT TV naujienų tarnybos žurnalistė.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Užimtumo rėmimo reformos.

Papildomas klausimas. Dėl COVID-19 pandemijos situacijos ir kontrolės priemonių.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. SVARSTYTA. Dėl Užimtumo rėmimo reformos.

Vytautas Šilinskas pristatė skaidres „Užimtumo situacija ir sprendimai“. Viceministras pabrėžė, kad nedarbas 2021 m. jau grįžo į ankstesnį lygį ir pasak jo, įtakos tam turėjo dvi priemonės: pakeistas prastovų mechanizmas ir neblogo bendra ekonominė situacija. Nurodė, kad dirbančiųjų Lietuvoje yra daug – 2021 metais yra apie 1 733 717 darbingo amžiaus gyventojų, bet norima dar daugiau ir teigė, kad yra potencialo įdarbinti daugiau asmenų. Atkreipė dėmesį, kad Užimtumo tarnyboje registruotos laisvos darbo vietose siūlomi maži atlyginimai. Reikšmingą registruotų darbo vietų dalį sudaro transporto sektorius. Pabrėžė, kad lietuviai dirba daug, bet už mažą atlygį, o užimtumas yra aukštesnis už ES vidurkį. Lietuvoje darbo užmokesčio kaštai yra vieni mažiausių ES. Kalbėjo apie neigiamą migracijos poveikį Lietuvai. Atkreipė dėmesį, kad įmonių pelningumas yra geras ir pasidžiaugė, kad darbdaviai dalinasi darbo užmokesčiu su darbuotojais. Pažymėjo, kad maži atlyginimai yra todėl, kad mūsų darbdaviai sąlyginai mažai uždirba, o taip yra todėl, kad Lietuvoje yra daugiausiai automatizuojamų darbo vietų. Pasisakė apie abipusę koreliaciją tarp robotų gamyboje ir aukštų darbo užmokesčių. Atkreipė dėmesį, kad Lietuva pagal robotų naudojimą tarp ES valstybių 2015 m. duomenimis buvo lentelės pabaigoje. Sakė, kad yra neinvestuojama į gamybinius įrenginius ir pabrėžė, kad reikėtų skatinti investavimą į juos, nes tai didina produktyvumą. Taip pat pabrėžė, kad mažai investuojama ir į darbuotojų mokymą. Kalbėjo apie sėkmės formulę, pasisakė apie produktyvumą, kuris yra sėkmės raktas, didinančius faktorius ir atkreipė dėmesį į Lietuvos problemas. Pristatydamas skaidres „Užimtumo rėmimo reforma“, jis kalbėjo apie Užimtumo tarnybos finansinio suinteresuotumo reikšmę. Pristatė pagrindinį siūlymą, kad nedarbo socialinio draudimo biudžetas būtų skiriamas ne tik pasyvioms priemonėms, bet ir aktyvioms priemonėms. Nurodė, kad siūloma diskutuoti, kad UŽT finansavimas būtų didesnis, jei žmonės būtų įdarbinami greičiau ir į geresnius darbus. Pabrėžė, kad žmonėms reikėtų siūlyti ne išmokas, bet darbą. Kalbėjo apie besiregistruojančių netekusių darbo darbuotojų ir siūlančių darbą darbdavių statistiką. Nurodė pamatines nedarbo priežastis, sakydamas, kad jas reikia šalinti. Pristatė veiksmus, kuriuos SADM jau atlieka. Akcentavo, kad turėtų būti orientacija ne į procesą, bet į rezultatą. Pabrėžė, kad turėtų būti didesnis socialinių partnerių įtraukimas į užimtumo priemonių kūrimą ir įgyvendinimą. Taip

pat pasisakė apie neįgaliųjų integravimo į darbo rinką problemas, pristatydamas siūlymą remti visus darbdavius, kurie įdarbina neįgaliuosius, o ne tik socialines įmones – baigiami rengti šios srities teisės aktų projektai, kurie bus pateikti diskusijai. Pranešėjas taip pat pristatė siūlomus sprendimus tam, kad būtų atskirti tikrieji bedarbiai. Sakė, kad užregistruotas Užimtumo įstatymo pakeitimo projektas, dėl kurio pastabų laukiama iki lapkričio 26 d.: pageidaujamas darbas bedarbiui siūlomas šešis mėnesius, o nuo septintojo mėnesio turėtų būti priimti bet koki siūlomą darbą (net ir už MMA); asmuo būtų išbraukiamas iš UŽT, jei būtų gautas pranešimas apie darbą nelegaliai; darbas su ilgalaikiais bedarbiais arba su nepasirengusiais darbo rinkai. Kalbėjo apie sveikatos draudimą. Nurodė, kad norima finansuoti neformalųjį švietimą ir aukštojo mokslo modulius, o verslumo skatinimo priemonės būtų detalizuojamos ministro įsakymu. Baigdamas pristatymą, Vytautas Šilinskas pasiūlė diskutuoti dėl pateiktų pasiūlymų.

Inga Ruginienė pateikė kelis klausimus: 1) koks šio įstatymo projekto tikslas ir prašė nurodyti, kokios konkrečios priemonės leis identifikuoti „piktybiškus“ bedarbius. 2) Ji nurodė, kad žmogus per šešis mėnesius negaus pageidaujamo darbo ir klausė, kuo pagrįstas šešių mėnesių tinkamo termino pasirinkimas; 3) klausė, kaip apskaičiuota, kodėl būsimas atlyginimas galėtų sudaryti būtent 60 proc. buvusio atlyginimo; 4) klausė, kodėl tokia įstatymo projekto įgyvendinimo skuba ir kodėl negalima ilgiau diskutuoti su darbdaviais ir profsąjungomis, kai yra pritariama SADM siektiniams tikslams. 5) ji pritarė, kad sprendžiant tokias problemas, turėtų būti didesnis socialinių partnerių įtraukimas.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad yra keli įstatymo projekto tikslai, pasisakė dėl priemonių, skirtų atskirti tikruosius ilgalaikius bedarbius. Informavo, kad Estijoje laikotarpis yra 5 mėnesiai ir EBPO tai teigiamai vertina, 60 proc. taip pat yra Estijos pavyzdys, bet sakė, kad dėl šio dydžio galima diskutuoti. Atkreipė dėmesį, kad šiuo metu žmogui nėra jokio saugiklio dėl atlyginimo dydžio. Dėl skubos – tai yra problema, kuri ilgai neišsprendžiama ir nereikia jos atidėlioti.

Andrius Romanovskis pritarė, kad dėl užimtumo sistemos problemų diskutuojama jau seniai. Jis sakė sutinkantis su pristatyta kryptimi, kad reikia padėti tiems, kurie nori dirbti ir ką daryti su nenorinčiu dirbti. Paminėjo, kad buvo galima nurodyti ir kitus dalykus, kurie Estijoje yra kitokie, o ne tik užimtumo sistema. Kalbėjo apie socialinės rūpybos sistemą, nedarbo socialinio draudimo gavėjus, taip pat išreiškė nuogąstavimą dėl daugiau uždirbančių asmenų situacijos. Dėl universitetinių modulių – sakė, kad teisinga kryptis ir klausė, ar taip skubant bus spėta suderinti su aukštosiomis mokyklomis. Apibendrino, kad teisės aktų projektuose pateikti pasiūlymai yra labiau nišiniai.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad kita diskusija galėtų būti apie socialinio draudimo sistemą, nedarbo draudimo išmokas. Nurodė, kad daug uždirbusiam darbuotojui yra maža motyvacija ilgai registruotis UŽT, o uždirbusiam MMA nedarbo socialinio draudimo išmokos sąlyginai padengia ankstesnes pajamas. Informavo, kad šiuo metu UŽT negali išbraukti ilgalaikių bedarbių. Taip pat atsakė, kad pirmiausiai galėtų būti priimtas įstatymas, o paskui aukštojo mokslo moduliai.

Ričardas Sartatavičius pritarė išsakytoms pozicijoms, kad reiktų daugiau pasigilinti ir padiskutuoti su socialiniais partneriais. Pritarė dėl projekto tikslų. Nurodė, kad ilgalaikių bedarbių sugražinimas į darbo rinką yra sudėtingas dalykas, galbūt reiktų didesnio finansavimo jų perkvalifikavimui ar įgūdžių pakeitimui. Sakė, kad į įmones ateina tie persikvalifikavę asmenys, kurie yra baigę aukštąjį mokslą. Kalbėjo, kad daugiau dėmesio profesiniam profiliavimui reiktų skirti mokyklose.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad Užimtumo tarnyboje dažnai yra bandoma pildyti švietimo sistemos spragas.

Ričardas Garuolis klausė, ar yra žinoma, koks yra ilgalaikių bedarbių pjūvis pagal amžių, pagal profesijas, o taip pat klausė, kokių šalių gerą patirtimi buvo remtasi ir ar paskaičiuoti šių siūlomų pakeitimų rezultatai.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad ilgalaikių bedarbių pjūviai gerai matomi Užimtumo tarnybos pateikiamose ataskaitose. Dėl gerosios patirties – buvo žiūrima EBPO pateikiama užimtumo tarnybų apžvalga ir buvo remtasi Estijos pavyzdžiu, kurios, kaip teigiama, užimtumo reforma efektyvi ir rekomenduojama. Paminėjo, kad Estijoje, kaip ir artimiausiose kaimyninėse valstybėse, buvo tokios pačios problemos, kaip ir Lietuvoje. Daugelyje valstybių tos problemos jau išspręstos ir galima pasinaudoti jų pavyzdžiu.

Aistė Adomavičienė pritarė dėl projekto skubos. Pasisakė, kad tikslas įdarbinti ir suteikti paslaugas ilgalaikiams bedarbiams yra sveikintinas, tačiau abejojo dėl priemonių ir jų įgyvendinimo. Atkreipė dėmesį, kad yra nemažai žmonių, ieškančių darbo tikrai ilgai. Nurodė, kad UŽT galėtų siūlyti darbą remdamasi ne tik savo duomenų bazėje, bet ir kitose duomenų bazėse sukaupta informacija, ir sakė, kad šiuo metu UŽT nevykdo tinkamo darbo siūlymo, o yra tik kontroliniai skambučiai. Svarbu ne tik kvalifikacija, bet ir žmonių gebėjimai bei lūkesčiai, ypač jei žmonės yra su negalia ar turintys sveikatos problemų. Pritarė, kad 60 proc. nuo buvusio atlyginimo yra per mažas procentas, o šeši mėnesiai per mažas laiko tarpas, nes sudaromas spaudimas žmogui priimti bet kokią darbą, - turėtų būti 12 mėnesių. Papildomas kriterijus siūlant darbą turėtų būti šeiminei padėtis ir galimybė derinti šeimą ir darbą. Kalbėjo, kad paslaugų plėtra yra labai svarbi, bet nurodė, kad ji yra miglota. Pasisakė apie UŽT apkrovą ir sakė, kad norint pasiekti efektyvų įdarbinimą, vienam darbuotojui turėtų būti 30 klientų, o šiuo metu UŽT darbuotojui tenka apie 700 klientų. Pabrėžė, kad reformoje visiškai neaišku, kaip atsižvelgiama į regioninius netolygumus, nes didžiausia bedarbystė regionuose, o darbo vietos – didmiesčiuose. Pabrėžė, kad labai svarbi yra stebėseną, kas bus su išbrauktais iš UŽT žmonėmis.

Vytautas Šilinskas padėkojo ir priminė, kad pasiūlymų ir pastabų laukiama iki lapkričio 26 d. Jis nurodė, kad šiuo laikotarpiu UŽT daugiausiai dirbo su kovidinės paramos skirstymu, o ne teikė įprastas paslaugas. Sakė, kad UŽT darbas turėtų būti dirbti su ieškančiais darbo žmonėmis.

Aurelija Maldutytė padėkojo už prezentaciją ir pasisakė apie dirbančiųjų ir nedirbančiųjų asmenų statistiką. Kalbėjo, kad darbdaviai UŽT sistemoje skelbia tik pradinį atlyginimą, kurį darbuotojas gautų pradėdamas dirbti. Pasisakė dėl darbuotojų trūkumo Vokietijoje ir teigė nemananti, kad automatizacija išspręs visas problemas, nors pritarė, kad reikia eiti ta kryptimi. Kalbėjo apie švietimo sistemos indėlį ruošiant žmones darbui prie robotų automatizuotoje pramonėje. Nurodė pritarianti pasiūlytiems pataisymams, tačiau siūlė palikti devynis mėnesius, o ne šešis ir tik po to siūlyti kitokius darbus, neatitinkančius turimą kvalifikaciją, ir siūlyti ne 60 proc., o bent jau 80 proc. buvusio atlyginimo. Kalbėjo apie Lietuvos banko atliktą apklausą apie žmonių sveikatą ir kėlė klausimą, ar tikrai visi bedarbiai gali dirbti. Atkreipė dėmesį, kad tikrai ne visi neįgalūs asmenys dėl sveikatos problemų gali būti įdarbinti. Klausė, kiek yra realių bedarbių su lengva negalia, kuriuos būtų galima įdarbinti. Mano, kad UŽT finansavimas turėtų priklausyti nuo to, kaip sektųsi įdarbinti bedarbius. Pabrėžė, kad UŽT reiktų sutelkti dėmesį į darbo ieškančius, bet neturinčius IT žinių žmones.

Vytautas Šilinskas sakė, kad Tarptautinis valiutos fondas nurodė, kad Lietuvos ekonomikos augimui būtinos švietimo sistemos ir sveikatos sistemos reformos.

Sigitas Gailiūnas pasveikino SADM dėl šių pakeitimų, nors pasiūlymus ir galima tobulinti. Kalbėjo apie pasitaikančias situacijas įmonėse, kai bedarbiai darbo ieško tik teoriškai, bet ne praktiškai. Kalbėjo apie kvalifikaciją ir aukštąjį išsilavinimą, sakydamas, kad jau nėra svarbu krypti dėmesį į diplomą, nes įmonėse žemesnės kvalifikacijos darbus dirba gana daug žmonių, turinčių aukštojo mokslo diplomą. Pritarė, kad reiktų kritiškiau žiūrėti į atsisakančius dirbti bedarbius ir sudaryti palankesnes sąlygas norintiems dirbti. Kalbėjo apie skatinamosios pašalpos mokėjimą tam tikrą laikotarpį. Kalbėjo, kad įmonės turėtų būti finansiškai suinteresuotos įdarbinti neįgaluosius ir pasisakė dėl neįgaliųjų atsakingai ir kruopščiai atliekamo darbo. Sakė, kad reiktų spręsti klausimą dėl visiškai nenorinčių dirbti. Kalbėjo apie grįžtamąjį ryšį ir sakė

manantis, kad apie kiekvieną asmenį turėtų būti kaupiama informacija, kurioje būtų nurodytos priežastys, kodėl žmogus nedirba.

Vytautas Šilinskas sakė, kad žmogus ir dabar iš savivaldos gali gauti socialinę pašalpą, jei įsidarbina.

Aleksandras Posochovas padėkojo už gerą pristatymą. Pasisakė apie priešpensinio amžiaus bedarbius, kalbėjo, kad šiuo aspektu reiktų daugiau ir platesnių diskusijų. Mano, kad iki lapkričio 26 d. derinimui yra per mažai laiko, nes yra daug neišspręstų problemų.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad kartu su EBPO yra atliekamas tyrimas šiuo klausimu, tačiau pabrėžė, kad svarbus ne tik amžius, bet ir žmogaus kvalifikacija bei sveikata.

Vincas Jurgutis pritarė, kad yra darbo jėgos trūkumas, o ilgalaikių bedarbių buvimas yra labiau socialinė problema. Kalbėjo, kad dažnu atveju ilgalaikiai bedarbiai dirba nelegaliai. Nurodė, kad nereikėtų kurti paskatos tapti ilgalaikiu bedarbiu, todėl palaiko SADM siūlymą, tačiau sakė, kad identifikavus ilgalaikius bedarbius, pasiūlymuose trūksta radikalumo, nelabai aišku, kaip bus įgyvendinama, kad nebūtų šešėlinės konkurencijos. Mano, kad reikėtų ieškoti nestandartinių sprendimų arba bent jau nefinansuoti šios dalies. Apibendrinamas sakė, kad nelabai aišku, koks bus galutinis pristatyto pasiūlymo įgyvendinimas ir teigė, matantis grėsmę, jei UŽT elgsis liberaliai.

Inga Ruginienė klausė, kodėl nekalbama apie nelegalaus darbo kontrolės stiprinimą, nes tai galėtų būti reikšminga priemonė. Taip pat klausė, kaip bus kontroliuojami darbdaviai, kurie nepriims į darbą priešpensinio amžiaus darbuotojų arba neįgaliųjų. Domėjosi, ar ateityje bus mažinamos nedarbo draudimo išmokos ar trumpinamas jų laikas.

Vytautas Šilinskas pritarė dėl nelegalaus darbo kontrolės stiprinimo ir dėl priešpensinio amžiaus darbuotojų įdarbinimo problemos. Nurodė, kad tokias problemas išsprendžia darbuotojų trūkumas, bet pabrėžė, kad tokie atvejai yra neteisėti ir nelegalūs. Kalbėjo, kad planuojama, kad, jei reforma pavyktų, galėtų padidėti nedarbo socialinio draudimo pajamos.

Sigitas Gailiūnas pasiūlė, kad su ateinančiais įsidarbinti į įmones darbuotojais kartu galėtų atvykti ir UŽT darbuotojas, kuris pamatytų realią situaciją. Taip pat pasisakė dėl viešųjų darbų, sakydamas, kad gaunantys pašalpas bedarbiai, išskyrus neįgaliuosius ar turinčius sveikatos problemų, kažkiek už pašalpas turėtų atidirbti.

Vytautas Šilinskas atsakė kritiškai vertinantis tokį pasiūlymą, nes tai pakeičia darbo santykius ir nėra sąžiningos konkurencijos dėl darbuotojų. Sakė, kad daug problemų būtų galima spręsti per darbo terapiją, bet turėtų būti gerai sudėlioti tikslai. Priminė, kad iki lapkričio 26 d. SADM laukia pastabų ir pasiūlymų teisės aktų projektams, o diskusijos toliau vyks.

NUTARTA. Išklaudyta informacija dėl užimtumo rėmimo sistemos.

2. SVARSTYTA. Papildomas klausimas. Dėl COVID-19 pandemijos situacijos ir kontrolės priemonių.

Vytautas Šilinskas informavo, kad įstatymo projekto nėra, bet Sveikatos apsaugos ministerija nori socialiniams partneriams pristatyti esamus svarstymus.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė, sveikatos apsaugos viceministrė informavo, kad yra siūlomi pakeitimai Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo projekte: labiausiai rizikingas tris sritis – slauga, globa, švietimo ir sveikatos apsaugos sritis – siūloma įtraukti į privalomą vakcinaciją. Taip pat informavo, kad buvo papildoma iniciatyva viešojo ir privataus sektoriaus darbdaviams, ne šių trijų sričių atstovams, numatyti galimybę darbuotojų privalomai vakcinacijai.

Aušrinė Storpirštienė pristatė galimo projekto tikslą ir siūlymą, t. y. tuo metu, kai vakcinos yra prieinamos ir valstybės lygiu dėl užkrečiamosios ligos yra paskelbta ekstremali situacija arba karantinas, tam tikrų sričių darbuotojai galėtų dirbti tik pasiskiepiję. Tai būtų sveikatos priežiūros sritis, įskaitant valymo ir maisto paslaugas, kurios teikiamos sveikatos priežiūros įstaigos patalpose bei studentų praktikinį darbą, taip pat socialinės paslaugos ir veikla,

kuri apima kitas paslaugas, teikiamas pastatuose ir švietimo paslaugos su tomis pačiomis kitomis veiklomis, o taip pat naujas pasiūlymas dėl viešojo administravimo subjektų veiklos ir profesinės karo tarnybos sričių. Pristatė galimas išimtis dėl privalomos darbuotojų vakcinacijos ir informavo apie numatomą tvarką nepasiskiepijusiems darbuotojams, t. y. nepasiskiepiję negalėtų dirbti, jie būtų perkeliama dirbti nuotoliniu būdu arba siūlomas kitas darbas, nesant tokių galimybių – darbuotojas būtų nušalinamas nuo darbo. Praėjus 3 mėn. nuo nušalinimo, darbdavys galėtų tokį darbuotoją atleisti be išpėjimo ir be išmokų. Nurodė, kad šiuo atveju Darbo kodekso nuostatų keisti nereikėtų. Kalbėjo, kad kitose srityse reikalavimą būti pasiskiepijusiam galėtų nustatyti pats darbdavys ir tai būtų numatyta Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

Aurelija Maldutytė klausė, kaip planuojama užtikrinti paminėtų sričių įstaigų nepertraukiamą veiklą.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė informavo, kad šiuose sektoriuose šiuo metu yra apie 90 proc. imunizacija ir pasisakė apie galimas rizikas.

Inga Ruginienė klausė, kodėl ši vakcina nėra įtraukta į privalomų skiepų kalendorių; kokie skaičiai įtakoja ir kas staiga dabar pasikeitė, kad imamasi tokių priemonių bei kiek laiko būtų reikalingi privalomi skiepai. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad dar neįgyvendintas įstatymo pakeitimas dėl privalomo kai kurių darbuotojų testavimo nuo gruodžio 1 d., nėra aišku, kaip veiks šis pakeitimas, o jau imamasi naujų veiksmų.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė atsakė, kad turima per mažai duomenų apie šios vakcinos schemą, tyrimai yra dar procese ir todėl jos nėra skiepų kalendoriuje. Nurodė, kad nuo vasaros vyko diskusijos, kurias sritis įtraukti į privalomų skiepų sąrašą, o šiuo metu yra tik priminis siūlymas, šiai dienai Vyriausybei svarstymui nėra pateikta jokie įstatymo projekto. Ji pabrėžė, kad dėl užkrečiamos ligos esant ekstremaliai situacijai valstybės lygiu siūlomas privalomas vakcinavimas trijų sričių darbuotojams su galimybe papildomai įtraukti dvi sritis, o taip pat norima išgirsti socialinių partnerių nuomonę dėl darbdavių galėjimo numatyti savo vidaus tvarkose pagal atitinkamus kriterijus priimti sprendimą dėl privalomo darbuotojų vakcinavimo. Sakė, kad sprendimus priima Seimas.

Egidijus Milešinas, Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininkas, atkreipė dėmesį, kad švietimo srityje nevakcinuoti darbuotojai greičiausiai bus nušalinami nuo darbo, nes nuotoliniu būdu ne visi galės dirbti. Taip pat pritarė klausimui, kodėl Sveikatos apsaugos ministerija siūlo tokius pakeitimus, kai dar neįsigaliojo gruodžio 1 d. pakeitimai dėl mokamo testavimo. Mano, kad turi būti akcentuojamas visuotinis testavimas, o dėl privalomo vakcinacijos – šiek tiek „perlenkta lazda“.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė atsakė, kad kalbama apie projektą ir socialinių partnerių požiūrį, o įsigaliojimo data nėra numatyta, vyksta plačios diskusijos tarp institucijų.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad reikia diskutuoti ir ruoštis iš anksto.

Tomas Griškevičius klausė argumentų, kodėl už testus turėtų apmokėti darbuotojas, o ne darbdavys.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė ir Aušrinė Storpirštienė atsakė, kad tai yra darbuotojo apsisprendimas, jis priima sprendimą, ar testuojasi, ar vakcinuojasi. Galbūt tai galėtų būti kaip skatinimo priemonė išlaikyti darbuotojus. Atkreipė dėmesį, kad šiuo metu kalbama apie vakcinavimą, o ne apie testavimą.

Aurelija Maldutytė klausė, kokių veiklos sričių darbdaviai ir pagal kokius kriterijus galėtų reikalauti privalomos darbuotojų vakcinacijos, taip pat svarstė, ar nebus darbdavio ir darbuotojo supriešinimų.

Aušrinė Storpirštienė informavo, kad kriterijai būtų nustatyti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme, - būtų atsižvelgiama į darbovietės ypatumus, kontakto trukmę ir artimumą, bei galimybę taikyti darbovietėje profilaktikos priemones.

Jonas Gričius atkreipė dėmesį, kad tai yra profesinės rizikos vertinimo dalykas ir darbdavių teisė apsispręsti, kokie rizikos faktoriai sudaro konkrečius pavojus plisti mirtinai ligai įmonėje. Sakė pritariantis Sveikatos apsaugos ministerijos iniciatyvai, nes pagal Valstybinės darbo inspekcijos tyrimus, situacija įmonėse yra bloga. Kalbėjo, kad reikia ugdyti darbuotojų sąmoningumą.

Ričardas Sartatavičius sakė pritariantis, kad yra geriau, kai darbdaviui leidžiama pačiam priimti sprendimą, atsižvelgiant į aplinkybes, įmonės situaciją negu jam būtų nurodoma.

Aušra Bilotienė-Motiejūnienė patikslino, kad šis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme siūlomas įrankis tos pačios įmonės padaliniuose galėtų būti taikomas skirtingai.

Vytautas Šilinskas padėkojo už įžvalgas, pozicijas ir nuomones.

NUTARTA. Išklausyta informacija dėl COVID-19 pandemijos situacijos ir kontrolės priemonių.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė